

////////////////////////////////////
ICON steuninstrument

Kader en regels voor ICON-oproepen vanaf 2018
////////////////////////////////////

1. Doelstelling van ICON

De ICON-formule creëert een sterke samenwerking en synergie tussen bedrijfs- en onderzoekswereld. Door krachtenbundeling in gerichte projecten met een ad hoc consortium en een belangrijke onderzoeksinsbreng, is een belangrijke meerwaarde te halen. Door de directe betrokkenheid van de bedrijven kunnen deze mee richting geven aan het onderzoek binnen de betrokken onderzoekscentra (vraaggedreven karakter). In vergelijking met SBO staat ICON ook dicht bij een toepassing, voldoende om actieve bedrijfs participatie te hebben.

In ICON-projecten staat dus de samenwerking en de gezamenlijke inzet centraal. Zowel de bedrijven als de kennisinstellingen dragen bij aan een gemeenschappelijk doel elk vanuit hun invalshoek.

Dit is anders dan in het klassieke samenwerkingsmodel tussen bedrijven en onderzoeksorganisaties in het kader van bedrijfssteun waar de onderzoeksorganisaties activiteiten uitvoeren die volledig ingebed zijn in de agenda van een bedrijf en ten dienste staan van het bedrijf, en ze daar volledig voor vergoed worden door het bedrijf. ICON is van toepassing als er een duidelijke component is voor de onderzoeksorganisaties die zich onderscheidt van de bedrijfshorizon, door een uitgesproken kennisopbouw, hoog risico, en toepassingsmogelijkheden die ruimer zijn dan de horizon van de individuele betrokken bedrijven, met IP die logischerwijs bij de onderzoeksorganisaties thuishoort. De toepassingsmogelijkheden zijn per definitie ruimer dan het gamma van het rechtstreeks betrokken bedrijvenconsortium. De kennis kan later opgenomen worden in individuele bedrijfsactiviteiten en draagt ook bij tot systeem effecten in een innovatie-ecosysteem.

2. Kader en regels

2.1. Algemeen

Een ICON-project omvat de **combinatie van een 'onderzoeksdeel' en een 'bedrijfsdeel'**. De steun aan de bedrijfsprojecten in ICON (bedrijfsdeel) wordt toegekend als staatsteun aan de gangbare percentages voor bedrijfsprojecten (op basis van de O&O-besluiten). Het deel aan de onderzoeksorganisaties wordt gesteund als overheidsfinanciering voor niet economische activiteiten aan organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding volgens de kaderregeling. Dit impliceert dat enkel organisaties die voldoen aan de bepalingen van deze definitie kunnen gesteund worden.

Een belangrijk element is de onafhankelijkheid van het onderzoek en het feit dat bedrijven die een invloed kunnen uitoefenen door bijv. aanwezigheid in een raad van bestuur geen preferente toegang tot de resultaten mogen hebben. Projecten waarbij de activiteiten van de onderzoeksorganisaties integraal ten dienste staan van het bedrijfsdeel horen niet thuis in ICON.

Een ICON-formule is van toepassing als er een duidelijke component is in het onderzoeksdeel van de onderzoeksorganisaties die zich onderscheidt van de bedrijfshorizon, door een uitgesproken hoog risico, vernieuwende kennisopbouw, een valorisatierationale die ruimer is dan de horizon van de betrokken

bedrijven. Het bedrijfsdeel in ICON staat in nauwe synergie hiermee en heeft een duidelijke meerwaarde om het onderzoeksdeel te oriënteren richting industriële toepasbaarheden.

De ICON-formule is gebaseerd op het concept van **daadwerkelijke samenwerking**, volgens de definitie van de algemene groepsvrijstellingsverordening (art. 2, 90): “samenwerking tussen ten minste twee onafhankelijke partijen om kennis of technologie uit te wisselen of om een gemeenschappelijke doelstelling op basis van een taakverdeling te bereiken, waarbij de partijen samen de omvang van het samenwerkingsproject bepalen, bijdragen aan de tenuitvoerlegging ervan, en het risico en de resultaten ervan delen. Eén of meer partijen kunnen de volledige kosten van het project dragen en zodoende de andere partijen bevrijden van de aan het project verbonden financiële risico's. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten worden niet als vormen van samenwerking beschouwd.”

In ICON is het belangrijk dat er een duidelijke rationale is waarom de samenwerking nodig is en dat deze ook effectief ingevuld wordt. Zuiver bilaterale projecten kunnen nooit aanvaard worden. Daadwerkelijke samenwerking **tussen bedrijven onderling en de onderzoeksorganisatie(s)** is vereist. Dit vertaalt zich ook naar de uitwerking van een geïntegreerd projectvoorstel waar de synergie tussen de verschillende projectdelen en de meerwaarde van het samenwerkingsverband duidelijk uit moet blijken. Een daadwerkelijke evenwaardige samenwerking is essentieel en is ook belangrijk in het kader van IP (zie verder).

Bovenstaande werd in het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van steun aan consortia van ondernemingen voor onderzoek en ontwikkeling, ingebed in een ruimer samenwerkingsverband met onderzoeksorganisaties vertaald in een aantal duidelijke criteria als volgt (art. 14 §3 van het besluit):

De kwaliteit van het samenwerkingsverband¹ dat gerealiseerd zal worden, wordt beoordeeld op basis van de volgende beoordelingsdimensies:

- 1° de mate waarin de doelstellingen van het project erop gericht zijn een samenwerkingsverband aan te gaan;*
- 2° de kwaliteit van de uitvoering van de samenwerking met aandacht voor de bijdrage aan een ruimer gemeenschappelijk doel en een goede onderlinge interactie;*
- 3° de mate waarin de activiteiten van de onderzoeksorganisaties waarmee een samenwerkingsverband wordt aangegaan, verschillen van de horizon van een bedrijfsproject op basis van:*
 - a) een duidelijk vernieuwende kennisopbouw met een meerwaarde ten opzichte van de state of the art en het lopende onderzoek of een risico dat beduidend hoger is dan gangbaar bij industrieel onderzoek;*
 - b) een toepassingspotentieel dat ruimer is dan de beoogde benutting van de resultaten door het consortium van ondernemingen;*
- 4° de overeenstemming met de bepalingen van de kaderregeling, waarbij:*
 - a) het onderzoek, uitgevoerd door de onderzoeksorganisaties waarmee een samenwerkingsverband wordt aangegaan, niet-economische activiteiten betreft met voldoende onafhankelijkheid van de betrokken ondernemingen;*
 - b) de onderzoeksorganisaties geen onrechtstreekse steun verlenen aan de ondernemingen.*

Het is essentieel om deze criteria te respecteren bij de projectgenese (door SOC's en speerpuntclusters) van een potentieel ICON-project, onderscheidbaar van een klassiek coöperatief bedrijfsproject. Deze 4 criteria

¹ Samenwerkingsverband is in het besluit gedefinieerd als: een combinatie van twee deelprojecten met elk een eigen werkplan, eigen projectdoelstellingen en een eigen budget, die concreet bestaan uit enerzijds een project, uitgevoerd door ondernemingen en gefinancierd als staatssteun, en anderzijds een project, gefinancierd als niet-economische activiteiten, uitgevoerd door een of meer onderzoeksorganisaties conform de kaderregeling, waarbij de activiteiten uit de deelprojecten worden uitgevoerd in een goede onderlinge interactie en het geheel van de activiteiten uit beide deelprojecten gericht is op een gemeenschappelijk doel.

worden ook bij de evaluatie van de projecten getoetst, naast de van toepassing zijnde criteria voor het O&O-bedrijfsprojectdeel.

Een **goede omkadering en begeleiding is essentieel**. ICON-projecten moeten ingebed zijn in een systeem met voldoende investering in de opbouw van consortia en projectgenese. ICON is **enkel bij strategische onderzoekscentra (SOC's) en speerpuntclusters** mogelijk, volgens respectievelijk volgende formules:

- een samenwerking waarbij het deel niet-economische steun aan de onderzoeksorganisaties vergoed wordt vanuit de dotatie van een SOC en het deel bedrijfssteun vanuit VLAIO (met inbegrip van onderzoekspartners en onderaannemers);
- een samenwerking met speerpuntclusters waarbij het deel niet-economische steun aan onderzoeksorganisaties gefinancierd wordt op basis van het SBO-besluit en het deel bedrijfssteun op basis van het O&O-besluit (met inbegrip van eventuele onderzoekspartners en onderaannemers), beide vanuit de middelen geormerkt voor speerpuntclusterprojecten.

De ICON-projecten moeten **passen binnen een vraaggedreven industriële valorisatieroadmap** van de speerpuntclusters/SOC. De verantwoordelijkheid voor deze fit ligt bij de speerpuntcluster/SOC.

Om het brede horizon karakter van het onderzoeksdeel van de onderzoeksorganisaties in een ICON te ondersteunen, wordt in het aanvraagdocument gevraagd naar een **plan van aanpak om de bredere valorisatie van de onderzoeksresultaten** te ondersteunen. Dit is een expliciet aandachtspunt bij de evaluatie van de voorstellen.

2.2. Specifieke regels en modaliteiten

- De **uitvoerders van het onderzoeksdeel** moeten als **onderzoeksorganisatie** kwalificeren volgens de Europese definitie. Het is de verantwoordelijkheid van de SOC's/speerpuntclusters om bij de projectgenese de juiste onderzoeksorganisaties nodig voor het project aan boord te trekken, en de kwaliteit van het onderzoeksluik tijdens de uitvoering te bewaken. Bij de evaluatie van de ICON-projectvoorstellen zal bij toetsing aan de criteria inhoudelijk geverifieerd worden dat de vereiste competenties en middelen om de doelstellingen te realiseren aanwezig zijn binnen het ICON-projectconsortium. Buitenlandse onderzoeksorganisaties kunnen ingeschakeld worden in het onderzoeksdeel voor max. 20% (Vlaamse hogescholen/universiteit in Brussel vallen niet onder deze beperking).
- Het **onderzoeksdeel** in ICON wordt gefinancierd aan **100%**.
- Het **bedrijfsdeel** (binnen ICON wordt hier typisch een onderzoeksproject verwacht) wordt gefinancierd aan de **toepasselijke steunpercentages** zoals vastgelegd voor onderzoeksprojecten en ontwikkelingsprojecten, uitgezonderd de 10% extra steun voor samenwerking bedrijven (onder bepaalde voorwaarden: niet verbonden ondernemingen, kmo en/of internationaal, max. 70% van de kosten bij één partij). Deze **toeslag voor samenwerking bedrijven wordt bij ICON niet toegekend**.
- Het bedrijfsdeel in ICON is maximaal gelijkgesteld met de reguliere bedrijfssteun (onderzoeksprojecten en ontwikkelingsprojecten). Dat wil zeggen: zelfde kostenbasis, zelfde steunplafonds (max. 60% voor onderzoeksprojecten, max. 50% voor ontwikkeling, max. 3 mln. euro steun voor het bedrijfsdeel), zelfde evaluatiecriteria, zelfde gevraagde informatie,
- Om voor ICON in aanmerking te komen zijn **minstens 3 Vlaamse niet verbonden ondernemingen** vereist. Er zijn geen verdere restricties hierop naar bijvoorbeeld kmo-participatie. Het is de verantwoordelijkheid

van de SOC's/speerpuntclusters om dergelijke aspecten te bewaken binnen hun globale kpi's die bij convenant/clusterpact zijn gedefinieerd.

- **Bedrijven buiten Vlaanderen** (ook Belgische bedrijven zonder exploitatiezetel in Vlaanderen) **met een eigen valorisatierationale** kunnen deelnemen als partner mits ze een duidelijke en belangrijke meerwaarde voor het project en het consortium kunnen betekenen, maar krijgen geen steun vanuit VLAIO.
- **Onderaannemingen buiten Vlaanderen** kunnen als aanvaardbare kost in aanmerking genomen worden, en zijn beperkt per Vlaamse bedrijfspartner tot 50% van de partnerkosten. Binnen ICON (en enkel binnen ICON) kan op deze 50%-beperking een uitzondering toegestaan worden voor een buitenlandse onderaannemer uit dezelfde bedrijvengroep mits er een duidelijk aantoonbare kennistransfer naar Vlaanderen is met een belangrijke meerwaarde en noodzaak voor het project en het brede consortium.
- In een ICON-project is een **evenwaardige participatie** met voldoende inbreng van bedrijven vereist. Dit betekent concreet dat de inzet van de bedrijven (kosten) in elk individueel ICON-project minstens gelijk moet zijn aan de inzet van de gesubsidieerde onderzoeksorganisatie(s) in het onderzoeksdeel (niet economische steun). **Enkel de kosten van gesubsidieerde bedrijven** kunnen in rekening gebracht worden bij de bepaling van deze verhouding.
Vanaf 2018 moet ook een **verhouding van minstens 60 bedrijfsdeel/40 onderzoeksdeel over de jaarlijkse ICON-portfolio** van de betreffende SOC/Speerpuntcluster gehaald worden. Bij de bepaling van deze verhouding op portfolio niveau kunnen niet gesubsidieerde bedrijven die ook de consortiumovereenkomst mee ondertekenen, wel mee verrekend worden.

De kost van een onderzoekinstelling die als subcontractant een duidelijk omschreven dienst levert aan een bedrijf en dus rechtstreeks betaald wordt door het bedrijf (onderaanneming), wordt meegeteld in het bedrijfsaandeel. Dit geldt niet voor een participatie door de onderzoekinstelling in het bedrijfsdeel als onderzoekspartner.

- Heldere afspraken moeten bij de start gemaakt worden voor **eigendomsrechten, kennistransfer en valorisatie** waarvan de grote lijnen moeten gekend zijn op het ogenblik van steuntoekenning zodat er duidelijkheid bestaat voor al de betrokken participanten aan het project. Dit is nader omschreven in het document: "Toelichtingsdocument ICON – overeenstemming kaderregeling O&O&I" (zie: <https://www.vlaio.be/nl/media/786>).

2.3. Projectbeoordeling / evaluatieproces / opvolging

- De verantwoordelijkheid om kwaliteitsvolle ICON-projecten te genereren en te prioriteren ligt bij de SOC/speerpuntclusters.
- Het beslissingscomité bij het Hermesfonds beslist over de steunbaarheid van de projecten, alsook over de omvang van de steun (toepasselijke steunpercentages, aanvaardbare activiteiten – cfr Europese kaderregeling).
- Het evaluatieproces wordt in nauwe samenwerking tussen het agentschap met de speerpuntclusters/SOC's gevoerd. Belangrijk is dat het agentschap vroeg genoeg in het proces betrokken wordt (zo mogelijk reeds bij de projectgenese).
- De opvolging van de projecten ligt in de eerste plaats bij de SOC/speerpuntcluster. Zij bewaken dat de projecten kwaliteitsvol worden uitgevoerd en ook dat de resultaten van het onderzoeksdeel voldoende hun weg weten te vinden naar toepassingen in de Vlaamse industrie. Naast de directe waarde voor de betrokken ICON-bedrijfspartners ligt daar de belangrijke ruimere meerwaarde van de ICON-formule. Het

agentschap zal de SOC/speerpuntcluster opvolgen in haar acties om deze meerwaarde effectief te realiseren.